

Historia Gminy

Historia Gminy

Lubochnia swymi początkami sięga czasów Bolesława Krzywoustego, historycy zgodnie podają, że w roku 1111 król Bolesław Krzywousty fundował tu kościół. Jednak archeolodzy każą nam przenieść metrykę wsi między VIII i XIII wiek, z tego bowiem okresu pochodzi odkryta tu ceramika.

Nazwę swą Lubochnia wywodzi najprawdopodobniej od imienia pierwszego posiadacza Lubochni - Lubomiła, Lubosława lub Lubomira, z pewnością rycerza lub wolnego kmiecia.

Pierwsza pisana wiadomość o Lubochni, jaka przetrwała do naszych czasów zawarta jest w Metryce Koronnej w transkrypcji dokumentu sporządzonego w Komorzynie 15 czerwca 1335 roku, w którym Władysław, książę łęczycki i dobrzyński wieś Lubochnię, leżącą w granicach grodu inowłodzkiego, pozwala lokować na prawie średzkim oraz sprzedaje Januszowi i Włostowi, dziedzicom Ujazdu, sołectwo w Lubochni za 200 grzywien toruńskich.

Drugi zachowany do dzisiejszych czasów dokument pisany wystawiony został w Inowłodzu dnia 24 sierpnia 1391 r. i mówi on, że Dobrogost, arcybiskup poznański ofiarował Piotrowi młynarzowi jedną trzecią część młyna w Większej Lubochni.

Dodany do nazwy Lubochni przymiotnik "Większa" oznacza, że istniała już wtedy Lubochnia Mniejsza - obecny Lubochenek.

Kolejne ważne dla Lubochni wydarzenie miało miejsce u progu XV stulecia. Około 1400 r. król Władysław Jagiełło ustanowił w Lubochni opłatę wnoszoną na rzecz Uniwersytetu Krakowskiego, po 9 gr. z każdego łanu kmiecego, w zamian za przywilej kształcenia na tymże uniwersytecie po dwóch synów z Lubochni.

Chłopi z nadanego im przywileju skwapliwie skorzystali i już w 1406 r. w spisach krakowskiej Alma Mater spotykamy nazwisko pierwszego studenta z Lubochni - Wojciecha, syna Mikołaja.

Drugim wydarzeniem w początkach XV wieku, jakie miało istotny wpływ na dzieje wsi był przemarsz wojsk Władysława Jagiełły na wyprawę grunwaldzką. Wojska te przybyły z Wolborza po południu 26 czerwca 1410 roku i po skorzystaniu z noclegu, dnia następnego wyruszyły w kierunku Wysokienic.

W wieku XV następuje upadek gospodarczy Lubochni i wyludnienie wsi na skutek wzrostu ucisku feudalnego i rozwoju gospodarki folwarcznej. Świadczą o tym zapiski Jana Długosza mówiące, że „dwór zajął w Lubochni wiele pustych łanów i ról kmiecych, z których przywłaszczano sobie dziesięcinę”.

Miejscowe podania głoszą, że dwór królewski, o którym wspomina J. Długosz wznosił król Kazimierz Wielki, jest to prawdopodobne, jeśli informację tę połączymy z działalnością wojskowo - gospodarczą tego monarchy na terenie kasztelani inowłodzkiej, której ważnym ogniwem była przecież Lubochnia.

Dwór królewski w Lubochni, zwany często pałacem, służył za myśliwską rezydencję oraz miejsce wypoczynku monarchów polskich w czasie ich podróży, a szczególnego znaczenia nabral z chwilą przeniesienia stolicy do Warszawy. Dokładny opis dworu sporządzony w 1636 roku nie zachował się do naszych czasów. Lustracja z 1661 roku wspomina, że dwór w Lubochni składał się „z gmachów z izbami stołowymi i pokojowymi, browarem i oźnicą (suszarnią słoju), altanami, gankami, komorami,

W czasie najazdu szwedzkiego przywykłe do rabunków i okrucieństw zdziczałe wojska szwedzkie rabowały i niszczyły zarówno dwory, jak i ubogich wieśniaków. Przybyli do Lubochni w 1661 r. lustratorzy królewscy stwierdzili całkowitą ruinę gospodarki chłopskiej pisząc, że: „tylko na półłankach siedzących poddanych znajduje się ośmiu. Ostatek domów pusto stoi, także i rola, ponieważ ich nie ma kto zarabiać”.

Warto wspomnieć, że w dniu 11 września 1655 r. przez Lubochnię przeszły wojska polskie pod dowództwem Stefana Czarneckiego, które zniemacka zaatakowały wojska szwedzkie i zwyciężyły je w bitwie pod Rawą. W kwietniu 1656 r. przez Lubochnię przejeżdżał sam Karol Gustaw, król szwedzi, dążąc na spotkanie z Rakoczym.

Po II rozbiore Polski w roku 1793 Lubochnię zajęli Prusacy. Odtąd przez cały okres niespokojnych czasów przełomu XVIII i XIX w. przez starostwo lubocheńskie przetaczała się fala wojen, niszcząca i tak już nie bogatą gospodarkę chłopską. W październiku 1793 r. na czele oddziału wojsk pruskich przejeżdżał

przez Lubochnię król pruski Fryderyk Wilhelm II.

W roku 1806 Prusacy zostają pobici przez Napoleona i Lubochnia wchodzi w skład Księstwa Warszawskiego, znajdując się w powiecie brzezińskim, województwie łęczyckim. W roku 1809 młode Księstwo Warszawskie zaatakowane zostało przez Austriaków, przez Lubochnię jako teren nadgraniczny przechodziły wówczas bardzo często własne lub wrogie wojska.

Wiosną 1812 r. kierując się na Warszawę przechodzą przez Lubochnię niezliczone formacje wielonarodowościowej armii Napoleona. W połowie marca tego roku król westfalski Heronim (brat Napoleona) przeprowadził w Lubochni przegląd swoich wojsk.

2 lutego 1813 r. przejeżdżali przez Lubochnię w kierunku Piotrkowa członkowie rządu Księstwa Warszawskiego, a w 4 dni później tą samą drogą przeszły wojska polskie na czele z księciem Józefem Poniatowskim.

W 1863 r. kraj ogarnęło powstanie styczniowe. Lubochnia była widownią szeregu walk powstańczych. Na samym początku powstania 3 lutego 1863 r. kwaterujący w zabudowaniach dworskich oddział powstańczy dowodzony przez gen. Antoniego Jeziorańskiego zaatakowany został przez wojska carskie. Zginęło wówczas kilku powstańców. W miejscowej parafii znajduje się akt zgonu jednego z nich.

Jedną z większych grup powstańczych operujących w okolicy Lubochni w połowie lipca 1863 roku był oddział „Dzieci Warszawskich” dowodzony przez majora Ludwika Żychlińskiego. Został on otoczony przez przeważające siły wojsk carskich we wsi Brenica. Zaskoczeni powstańcy zostali całkowicie rozbici. W bitwie tej zginęło ich wówczas 115, w tym 5 spłonęło żywcem w stodole, w której zabarykadowali się i z dachu ostrzeliwali nieprzyjaciół. Poległych powstańców pogrzebano na cmentarzach w Lubochni i Czerniewicach.

W roku 1864 następuje uwłaszczenie chłopów. Jest to ważne wydarzenie w dziejach wsi. Księga Hipoteczna dóbr Lubochnia podaje, że na uposażenie włościan przeznaczona jest ze wsi Lubochnia 1728 morgów i 144 pręty. Chłopi otrzymali całą ziemię przez nich użytkowaną łącznie z serwitutami. O samym uwłaszczeniu chłopi mówili: „jak kogo zastało na gruncie, to otrzymał”. Uwłaszczenie nie przebiegało sprawnie i trwało latami.

W czasie walk toczonych w okolicy Inowłódza podczas I wojny światowej Lubochnia i okoliczne wsie stanowiły najbliższe zaplecze frontu. Późniejsze rządy niemieckich okupantów polegały głównie na nakładaniu olbrzymich kontyngentów. Prócz tego głodująca ludność zmuszana była do oddawania codziennych danin żandarmom i policji w postaci jaj, mięsa i masła. Poważnej dewastacji uległy lasy, z których masowo wywożono drewno do Niemiec.

W dniu 12 listopada 1918 r. rozbrojono na terenie gminy kilku żandarmów i załogę niemiecką w Spale. Tego też dnia ogłoszono niepodległość i przystąpiono do organizowania polskich władz gminnych.

W latach międzywojennych niezbyt wielkie gospodarstwa ulegały dalszemu rozdrobnieniu. Nie przeprowadzano w tym okresie żadnych prac scaleniowych. Problemem podstawowym w tym czasie stała się walka z bezrobociem.

Lata II wojny światowej samej Lubochni nie przyniosły zbyt wielkich zniszczeń. Za to okoliczne wsie poniosły olbrzymie straty. Ludność dwóch wsi: Henrykowa i Glinnika została wysiedlona, domy rozebrane, a na ich miejscu wybudowano lotnisko, które istnieje do dziś. Z całej gminy wywieziono ok. 200 osób do obozów koncentracyjnych. Masowo wywożono ludzi na przymusowe roboty do Niemiec. W egzekucjach publicznych organizowanych najczęściej w pobliskim Tomaszowie zginęło kilku mieszkańców Lubochni. W tym strasznym okresie istniała w Lubochni tajna komórka AK i BCh. Miejscowi partyzanci brali udział w szeregu drobnych akcji, jak w rozbrojeniu wartowni w Cekanowie, wysadzeniu pociągu w Wyknie, zrzynaniu słupów telefonicznych, itp. Wykonali też wyrok śmierci na miejscowym zdrajcy. Hitlerowcy w odwecie aresztowali kilku członków podziemia i czterech z nich 16 marca 1943 roku rozstrzelali w Lubochni. 17 stycznia 1945 roku o godzinie 13.15 Lubochnia została wyzwolona.

Straż pożarna w Lubochni w roku 1932.

Dawny Urząd Gminy w Lubochni - grudzień 1975r.

Ulica Łódzka - 1975r.

Pogrzeb strażaka w okresie międzywojennym - skrzyżowanie w Lubochni

Skrzyżowanie w centrum Lubochni - 1950r.

Kiosk Ruchu - lata 80-te

Odśłonięcie pomnika - 1932r.

Pracownicy przed Urzędem Gminy w Lubochni - 1954r.

Źródło fotografii: Gminne Centrum Kultury w Lubochni